

اصول و روش‌های تدریس

(تأکید بر طراحی آموزشی و تدوین طرح درس)

کتاب اصول و روش‌های تدریس (تأکید بر طراحی آموزشی و تدوین طرح درس) در راستای ارتقاء توانمندی حرفه‌ای معلمان محترم و کسب دانش موردنیاز دانشجویان گرامی جهت کیفیت بخشی به فرایند یاددهی - یادگیری توسط معاونت آموزش ابتدایی و اداره تکنولوژی و گروه‌های آموزشی دوره ابتدایی اداره کل آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی با همکاری دانشگاه فرهنگیان و دانشگاه آزاد اسلامی استان بعد از انجام مهندسی نیازها و استخراج و تحلیل نیازمندی‌ها، تدوین و تألیف شده است. همچنین با توجه به جامعیتی که در فصل‌های کتاب موجود می‌باشد این کتاب پاسخگوی نیاز همکاران و دانشجویان رشته علوم تربیتی (آموزگاری- دبیری) در سطوح تخصصی است.

از آنجاکه متغیرهای زیادی در فرایند یاددهی - یادگیری برای تصمیم‌گیری وجود دارد، کسب اطلاعاتی در مورد اصول و روش‌های تدریس و عناصر داخلی طرح درس برای معلمان به‌عنوان تصمیم‌گیرنده‌های آموزشی، جهت داشتن تدریسی اثربخش امری ضروری است.

این کتاب در ۵۳۲ صفحه و ۱۲ فصل تنظیم شده است و هر فصل از کتاب به یک عنصر از طراحی درس اشاره دارد. سازمان‌دهی کتاب حاضر بر پایه‌ی عناصر برنامه‌ی درسی و طرح‌ریزی آن تدوین و تألیف شده است. هدف کلی هر فصل در یک نگاه به‌صورت اینفوگرافیک در ابتدای هر فصل ارائه شده است تا پیش‌سازمان‌دهنده‌ی لازم را برای استفاده خواننده در اختیار او قرار دهد. در انتهای هر فصل سؤالاتی مطرح شده است که می‌تواند سرآغازی برای شروع یک پروژه‌ی تحقیقاتی باشد. جهت ایجاد تمرکز توجه در این رسانه از رنگ متفاوت برای کلمات کلیدی

و عناوین استفاده شده است و همچنین در هر صفحه نکات مهم به صورت جمع‌بندی شده و به صورت مجزا در یک کادر درج شده است.

در پایان کتاب برای راهنمای عملی خوانندگان محترم پیوست‌های مربوط به انواع طرح درس و انواع ابزارهای ارزشیابی کیفی- توصیفی درج شده است و در انتها برای غنی سازی دانش خوانندگان، واژه‌نامه فارسی- انگلیسی لحاظ شده است.

کتاب دارای محتوای الکترونیکی است. فایل پاورپوینت کل کتاب به صورت طبقه‌بندی شده برای استفاده‌ی اساتید محترم دانشگاه / مدرسان / سرگروه های درسی برای ارائه در کلاس‌ها تهیه شده است و کتاب همراه لوح فشرده ارائه می‌شود و برای بعضی از فصول آن محتوای ویدیویی نیز تهیه شده است.

معرفی اجمالی فصل‌های کتاب

- فصل اول چشم‌اندازی به مکاتب فلسفی و نظریه‌های یادگیری را فراهم آورده است که می‌تواند باعث ایجاد شناخت و آگاهی و بروز روحیه‌ی نقادی نسبت به خط‌مشی‌ها و برنامه‌ریزی‌های آموزشی شود.
- فصل دوم مفاهیم پایه در مورد آموزش را توصیف نموده و با توضیح فرایند طراحی آموزشی و ارتباط آن با طرح درس، انواع طرح درس را معرفی می‌کند. همچنین ضرورت داشتن طرح درس را بیان نموده و چارچوب اساسی را در تدوین یک طرح درس مناسب ارائه می‌دهد.

- فصل سوم طبقه‌بندی‌های مختلف اهداف آموزشی را ارائه می‌نماید و با تعریف انواع هدف‌ها، روش‌هایی را که باید در نوشتن هدف‌های کلی و هدف‌های عینی تعلیم و تربیت پیگیری شود، به همراه سطوح و حیطة‌های مختلف اهداف، توصیف می‌کند.
- فصل چهارم با توضیح «چارچوب آموزشی»، ارتباط بین عناصر آن را که عبارت‌اند از «الگوهای آموزشی»، «رویکردهای آموزشی»، «روش‌های آموزشی» و «فنون آموزش» بیان می‌کند. در ادامه با توجه به تقسیم‌بندی‌های موجود در سطوح چارچوب آموزشی، خانواده‌های الگوهای تدریس، انواع رویکردها و فنون آموزشی را به همراه نمونه، محاسن و محدودیت‌ها توضیح می‌دهد.
- فصل پنجم انواع روش‌های فعال تدریس را که در آن، معلم نقش راهنما، هدایت‌کننده و تسهیل‌کننده‌ی یادگیری را ایفا می‌کند و دانش‌آموزان نقش فعالی به‌عهده دارند و تلاش می‌کنند همه چیز را شخصاً تجربه و آزمایش کنند، توضیح می‌دهد.
- در فصل ششم ارزشیابی آغازین با توجه به گام‌های فرم طرح درس به‌صورت جداگانه از بقیه‌ی انواع ارزشیابی توصیف می‌شود.
- فصل هفتم روش‌های کارآمد ایجاد انگیزه در یادگیرندگان را توضیح می‌دهد.
- فصل هشتم با بررسی مفهوم ارتباط و نقش تأثیرگذار آن در فرایندهای کلاسی، رسانه‌های آموزشی و کاربرد آن‌ها توضیح داده شده است.
- در فصل نهم ضمن بیان یادگیری مشارکتی و نقش آن در یادگیری، مفهوم گروه‌بندی مؤثر و روش‌های مختلف گروه‌بندی توضیح داده شده است.
- فصل دهم اهمیت جمع‌بندی درس برای یک تدریس مؤثر را بیان نموده و روش‌های مختلف برای اجرای آن را توضیح می‌دهد.
- در فصل یازدهم با توجه به اهمیت ارزشیابی در فرایند یاددهی - یادگیری، دیدگاه‌های مختلف به ارزشیابی بررسی شده و ارزشیابی توصیفی به همراه ابزارهای ارزشیابی مناسب برای آن و ابزار جمع‌بندی اطلاعات توضیح داده شده است.
- فصل دوازدهم اهمیت فعالیت‌های تکمیلی برای یادگیرنده و نقش آن‌ها در تداوم یادگیری را به همراه طبقه‌بندی‌های متفاوت فعالیت‌های تکمیلی ارائه می‌نماید.

اداره کل آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی

معاونت آموزش ابتدایی

اداره تکنولوژی و گروه‌های آموزش